

Sygn. akt II Ca 866/18

POSTANOWIENIE

Dnia 31 grudnia 2018 roku

Sąd Okręgowy w Szczecinie Wydział II Cywilny Odwoławczy

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSO Katarzyna Longa (spr.)

Sędziowie: SO Agnieszka Tarasiuk-Tkaczuk

SO Marzenna Ernest

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w dniu 31 grudnia 2018 roku w S.

sprawy z powództwa Wspólnoty Mieszkaniowej przy ul. (...) w S.

przeciwko C. D.

o zapłatę

na skutek apelacji powódki od wyroku Sądu Rejonowego w S. z dnia 27 kwietnia 2018 roku, sygn. akt I C 325/18

postanawia:

1. umorzyć postępowanie apelacyjne;
2. zarządzić zwrot przez Skarb Państwa – Sąd Rejonowy w S. powódce kwoty 107,50 (sto siedem złotych pięćdziesiąt groszy) tytułem połowy opłaty od apelacji;
3. zasądzić od powódki Wspólnoty Mieszkaniowej przy ul. (...) w S. na rzecz C. D. 450 zł (czteryście pięćdziesiąt złotych) tytułem kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej pozwanemu z urzędu w postępowaniu apelacyjnym.

SSO Agnieszka Tarasiuk-Tkaczuk SSO Katarzyna Longa SSO Marzenna Ernest

Sygn. akt II Ca 866/18

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 27 kwietnia 2018 r. Sąd Rejonowy w S. po rozpoznaniu sprawy z powództwa Wspólnoty Mieszkaniowej przy ul. (...) w S. przeciwko C. D. o zapłatę (sygn. akt I C 325/18):

I. oddalił powództwo;

II. odstąpił od obciążania powódki kosztami postępowania;

III. przyznał radcy prawnemu A. F. od Skarbu Państwa – Sadu Rejonowego w S. kwotę 738 zł tytułem zwrotu kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu, w tym kwotę 138 zł tytułem należnego podatku od towarów i usług.

Apelację od powyższego orzeczenia wywiodła powódka zaskarżając go w całości oraz wnosząc o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez uwzględnienie powództwa w całości i zasądzenie od pozwanego na rzecz powódki kosztów procesu w I instancji oraz o zasądzenie od pozwanego na rzecz powódki kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa radcowskiego w postępowaniu apelacyjnym według norm przepisanych.

W odpowiedzi na apelację pozwany wniósł o oddalenie apelacji w całości, przyznanie radcy prawnemu A. F. kosztów nieopłaconej pomocy udzielonej z urzędu pozwanemu w postępowaniu odwoławczym wg norm przepisanych oraz o przeprowadzenie dowodów z załączonych dokumentów.

W odpowiedzi na apelację pozwany C. D. wniósł o jej oddalenie i przyznanie kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej pozwanemu z urzędu w postępowaniu odwoławczym, według norm przepisanych. Zawarł oświadczenie, że koszty te nie zostały w całości ani w części pokryte.

Pismem z dnia 22 listopada 2018 r. powódka Wspólnota Mieszkaniowa przy ul. (...) w S. cofnęła pozew oraz apelację powołując się na zapłatę przez pozwanego dochodzonej kwoty, jednocześnie wnosząc o:

1. uchylenie wyroku Sądu Rejonowego w S. I Wydziału Cywilnego z dnia 27 kwietnia 2018 r. w sprawie o sygn. akt I C 325/18,
2. umorzenie postępowania,
3. zasądzenie od pozwanego na rzecz powódki kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa radcowskiego, za obie instancje.

W uzasadnieniu powódka wskazała, iż pozwany uregulował w całości należność główną i odsetki objęte pozvem w dniu 8 listopada 2018 r. Zapłata dochodzonych kwot nastąpiła więc po złożeniu apelacji przez powódkę.

Nadto powódka wskazała, że wytoczenie powództwa było niezbędne do celowego dochodzenia praw powódki; pozwany miał świadomość istnienia swoich długów od samego początku i ostatecznie nie kwestionował ich wysokości. Oddalenie powództwa w pierwszej instancji było w przeważającej mierze podyktowane złą sytuacją majątkową pozwanego i błędnym przeświadczeniem Sądu o rzekomej nieegzekwowalności ewentualnego wyroku zasądzonego należności. Zdaniem powódki okoliczność, że pozwany spłacił należność już sam w sobie wskazuje, iż pogląd wyrażony w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku był błędny, a co za tym idzie apelacja złożona przez powódkę była konieczna dla ochrony jej interesów.

Zdaniem powódki cofnięcie apelacji oraz pozwu w niniejszej sprawie podyktowane jest wyłącznie pełnym zaspokojeniem roszczenia przez pozwanego (i tym samym dorozumianym uznaniem powództwa), a co za tym idzie zasadne jest obciążenie pozwanego w całości kosztami, zarówno postępowania przed Sądem I instancji, jak i postępowania apelacyjnego.

Pozwany C. D. w odpowiedzi na cofnięcie pozwu i apelacji, oświadczył, że nie wyraził zgody na cofnięcie pozwu podkreślając, że cofnięcie pozwu nastąpiło bez zrzeczenia się roszczenia, wniósł o umorzenie postępowania apelacyjnego i zasądzenie od powódki na jego rzecz kosztów postępowania odwoławczego według norm przepisanych i przyznanie na jego rzecz kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej pozwanemu z urzędu w postępowaniu odwoławczym, oświadczając że koszty te nie zostały w całości ani w części pokryte. Pozwany wskazał, że przyczyną oddalenia powództwa było stwierdzenie, że większość członków wspólnoty sprzeciwiła się pozwanemu C. D. z powołaniem na zasady współżycia społecznego i sytuację majątkową pozwanego. Zaakcentowane zostało, że pozwanego nie można uznać za przegrywającego postępowania odwoławcze.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 391 § 2 k.p.c. w razie cofnięcia apelacji sąd drugiej instancji umarza postępowanie apelacyjne i orzeka o kosztach jak przy cofnięciu pozwu.

Sąd odwoławczy jest związany cofnięciem apelacji i nie może kontrolować tej czynności procesowej. Jest to wynikająca z zasady dyspozycyjności (rozporządzalności) akceptacja autonomii woli skarżącego, który sam decyduje, czy wnieść

apelację, czy też ją cofnąć. Cofnięcie apelacji nie wymaga zgody strony przeciwnej ani też zrzeczenia się roszczenia, odmiennie aniżeli w przypadku cofnięcia pozwu (art. 203 § 1 k.p.c.).

Cofnięcie apelacji nie podlega kontroli sądu na zasadzie odpowiedniego stosowania art. 203 § 4 k.p.c. Również w orzecznictwie mamy do czynienia z tym poglądem (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 19 grudnia 2007 r., V CSK 346/07, uchwała Sądu Najwyższego z dnia 29 maja 2000 r., III CZP 6/00). Odesłanie zawarte w art. 391 § 2 k.p.c. dotyczące orzekania, jak przy cofnięciu pozwu, dotyczy tylko orzekania o kosztach, nie nakazuje stosowania art. 203 § 4 k.p.c. i oceny czy cofnięcie jest dopuszczalne.

Nie ma bowiem w kodeksie postępowania cywilnego, poza wyraźnie przewidzianymi wyjątkami (art. 469 k.p.c.) uregulowania określającego warunki dopuszczalności cofnięcia apelacji oraz wprowadzającego kontrolę sądu wymienionej czynności procesowej strony. W takim stanie rzeczy wola strony skarżącej ma znaczenie rozstrzygające.

Czynnością cofnięcia apelacji przez powódkę Sąd Okręgowy jest związany, a jej konsekwencją jest umorzenie postępowania apelacyjnego, na podstawie art. 355 § 1 k.p.c. w zw. z art. 391 § 2 k.p.c., o czym orzeczono w punkcie I sentencji orzeczenia.

W przedmiotowej sprawie powódka cofnęła również pozew bez zrzeczenia się roszczenia, a zatem cofnięcie pozwu wymagało zgody pozwanego.

Zgodnie bowiem z art. 203 § 1 i 2 k.p.c., pozew może być cofnięty bez zezwolenia pozwanego aż do rozpoczęcia rozprawy, a jeżeli z cofnięciem połączone jest zrzeczenie się roszczenia - aż do wydania wyroku. Pozew cofnięty nie wywołuje żadnych skutków, jakie ustawa wiąże z wytoczeniem powództwa. Na żądanie pozwanego powód zwraca mu koszty, jeżeli sąd już przedtem nie orzekł prawomocnie o obowiązku ich uiszczenia przez pozwanego. Ponadto stosownie do art. 386 § 3 k.p.c., jeżeli pozew ulega odrzuceniu albo zachodzi podstawa do umorzenia postępowania, sąd drugiej instancji uchyla wyrok oraz odrzuca pozew lub umarza postępowanie.

W doktrynie dominuje pogląd, iż skuteczne cofnięcie pozwu w instancji apelacyjnej prowadzi do umorzenia całego postępowania w sprawie z jednoczesnym uchYLENIEM zaskarżonego wyroku. Cofnięcie pozwu w postępowaniu apelacyjnym jest dopuszczalne i to bez względu na treść zaskarżonego wyroku i bez względu na to, która strona wyrok zaskarżyła, z tym że należy mieć tu na uwadze treść przepisów art. 203 § 1 i 4 k.p.c., co oznacza że w przypadku cofnięcia bez zrzeczenia się roszczenia zgodę na cofnięcie musi wyrazić pozwany. W przedmiotowym postępowaniu pismem z dnia 10 grudnia 2018 r. pozwany nie wyraził zgody na cofnięcie pozwu. W konsekwencji oświadczenie powódki o cofnięciu pozwu należało uznać za bezskuteczne i brak było podstaw do uchYLENIA zaskarżonego wyroku i umorzenia postępowania w całości. Umorzenie postępowania apelacyjnego skutkuje uprawomocnieniem się wydanego wyroku.

Rozstrzygnięcie zawarte w punkcie 2. Sąd Okręgowy oparł o treść art. 79 ust. 1 pkt 3 lit. a ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (j.t. Dz. U. z 2018 r. poz. 300), wobec cofnięcia apelacji przed rozpoczęciem rozprawy, na którą sprawa została skierowana, ale już po doręczeniu jej odpisu pozwanemu, co nastąpiło w dniu 6 lipca 2018 r. i złożeniu przez niego odpowiedzi na apelację.

Rozstrzygnięcie o kosztach postępowania apelacyjnego Sąd Odwoławczy oparł na przepisach art. 391 § 2 k.p.c. w zw. z art. 203 § 3 k.p.c. zasądzając od powódki na rzecz pozwanego zwrot kosztów postępowania odwoławczego obejmujących wynagrodzenie pełnomocnika pozwanego.

Już w odpowiedzi na apelację pozwany zawarł wniosek o przyznanie mu kosztów postępowania odwoławczego, a dodatkowo w piśmie z dnia 10 grudnia 2018 r. stanowiącym oświadczenie na cofnięcie apelacji zawarł żądanie przyznania od powódki na jego rzecz kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej pozwanemu z urzędu oświadczając, że nie zostały one w całości ani w części pokryte.

W przedmiotowej sprawie nie budzi wątpliwości, iż wniosek pozwanego o przyznanie kosztów został skutecznie wniesiony. Z regulacji art. 203 § 3 k.p.c. wynika, że zasadą jest, iż przy cofnięciu pozwu obowiązek zwrotu kosztów

postępowania obciąża powoda a przy cofnięciu apelacji, stroną cofającą apelację. Wyjątkowo tylko obowiązek zwrotu kosztów może nie obciążać strony cofającej pozew lub apelację lecz ciążyć na stronie przeciwnej, gdy cofnięcie pozwu wynikało z zaspokojenia powoda przez przeciwnika w toku postępowania w pierwszej instancji a cofnięcie apelacji z zaspokojenia przez przeciwnika interesów skarżącego w postępowaniu apelacyjnym. W każdym z tych przypadków konieczne jest wykazanie przez stronę cofającą pozew lub apelację, że wniesienie tych środków procesowych było niezbędne do celowego dochodzenia praw lub celowej obrony (art. 98 § 1 k.p.c.). Z uwagi na to, że nie obciążenie cofającego pozew lub apelację kosztami postępowania jest wyjątkiem od zasady, iż ponosi on te koszty, na nim spoczywa ciężar wykazania, że zachodzą wskazane wyżej, wyjątkowe okoliczności uzasadniające nie obciążenie go kosztami.

Jeżeli zatem strona cofająca apelację nie chce być obciążona, na żądanie strony przeciwnej, kosztami postępowania apelacyjnego, powinna w piśmie cofającym apelację wykazać, że jej cofnięcie wynikało z zaspokojenia przez przeciwnika w postępowaniu apelacyjnym interesów skarżącego oraz że wniesienie apelacji było niezbędne do dochodzenia praw lub obrony skarżącego.

Co prawda w piśmie procesowym z dnia 13 listopada 2018 r. powódka wyjaśniła, że cofnięcie apelacji jest związane z zapłatą należności przez pozwanego, co związane było także ze sprzedażą mieszkania, jednakże nie wykazała ona, że wniesienie apelacji było niezbędne do dochodzenia praw.

Zauważenia bowiem wymaga, iż niezależnie od tego, iż w niniejszym postępowaniu powódka dochodziła zapłaty z tytułu comiesięcznych zaliczek na poczet kosztów zarządu nieruchomością wspólną, to jednak nie można tracić z pola widzenia, że mamy do czynienia z tzw. małą wspólnotą i wobec postawy jej członków, którzy sprzeciwili się wszczęciu postępowania przeciwko pozwanemu, powództwo zostało ocenione jako przedwczesne z jednoczesnym stwierdzeniem, że (...) nie miał kompetencji do wystąpienia w imieniu powodowej wspólnoty o zapłatę należności w stosunku do pozwanego. Dodatkowo zauważenia wymaga, że wytoczenie powództwa zostało ocenione przez Sąd jako sprzeczne z zasadami współzycia społecznego, szczegółowo uzasadniając swoje stanowisko.

Tym bardziej w odniesieniu do apelacji przyjąć należało, że powódka nie wykazała, że zachodzą szczególne okoliczności uzasadniające nie obciążenie jej kosztami postępowania apelacyjnego na żądanie pozwanego, zgłoszone w odpowiedzi na apelację (doręczonej stronie powodowej przed cofnięciem apelacji). Stąd zasadnym jest obciążenie powódki

kosztami postępowania apelacyjnego poniesionymi przez stronę pozwaną, na które złożyły się wyłącznie koszty zastępstwa procesowego. Koszty te zostały ustalone w wysokości w oparciu o § 2 pkt 3 w zw. z § 10 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz. U. z 2018 r., poz. 265).

Z tych też względów Sąd Okręgowy na podstawie art. 391 § 2 k.p.c. w zw. z art. 203 § 2 k.p.c. orzekł jak w punkcie III sentencji.

SSO Agnieszka Tarasiuk-Tkaczuk SSO Katarzyna Longa SSO Marzenna Ernest

Sygn. akt II Ca 866/18 S., dnia 31 grudnia 2018 r.

ZARZĄDZENIE

1. odnotować i zakreślić nr sprawy w rep. Ca;
2. odpis postanowienia doręczyć:
 - pełnomocnikowi powoda,
 - pełnomocnikowi pozwanego;

3. akta sprawy zwrócić Sądowi Rejonowemu po nadejściu zwrotnych potwierdzeń odbioru w celu wykonania punktu 2. postanowienia.

SSO Katarzyna Longa